

Ptice se zaletavajo v steklene površine

// Jernej Figelj

Zadnja leta prejemamo na DOPPS vedno več klicev zaradi ptic, ki se zaletavajo v stanovanjske in druge steklene površine. Žal pojav ni redek. Po oceni Službe za ribištvo in prostoživeče živali ZDA (U.S. Fish and Wildlife Service) steklene površine samo v ZDA pobijejo milijardo ptic na leto!

Zakaj se ptice zaletavajo v steklene površine

Ptica se zaleti v stekleno površino, najpogosteje je to steklo okna na stavbi, ker napačno dojema odsev v njem. Zaradi svojstvenega vida namreč misli, da je odsev resničen, in se temu primerno odzove. Obstaja več »tipov« zaletavanja v steklene površine. Prvi se dogaja podnevi, ko se ptice zaletijo v okna, ker vidijo v njih odsev dreves, neba in oblakov. Lahko vidijo na notranji strani okna lončnice ali pa pokrajino na drugi strani stavbe skozi drugo okno. Drugi »tip« se zgodi ponoči v času selitve. Visoke zgradbe so lahko smrtonosne že zaradi tega, ker so zgrajene na selitveni poti ptic. Posebej nevarne so osvetljene stavbe. Večina ptic se seli ponoči, ko se orientirajo po zvezdah. Zaradi nam še nerazumljivih razlogov, posebej v času nizke oblačnosti in megle, ptice skrenejo s svoje poti proti lučem, ki osvetljujejo stavbe, pogosto so to luči televizijskih oddajnikov, svetilnikov ... Ptice nato krožijo okoli luči do onemoglosti, se zaletavajo druga v drugo in v stavbo. Takšen primer se je zgodil v noči na 12. oktober 2005 na obrobju Novega mesta, ko je bilo pri tovarni Adria Mobil d.o.o. najdenih 15 mrtvih prepelic (*Coturnix coturnix*) in še nekaj drugih ptic. Tretji »tip« pa se dogaja spomladi, ko ptice gnezdijo. Povezan je z vrstami, ki gnezdijo v bližini človeških bivališč in so teritorialne. Najpogosteje so to bele pastirice (*Motacilla alba*) in kosi (*Turdus merula*). V času gnezditve postanejo teritorialni in skušajo pregnati vsakega tekmeca s svojega območja. Samci svoj odsev v steklu dojemajo kot tekmeca, ki ga skušajo odgnati. Zgodi se, da namišljenega tekmeca preganjajo ves teden.

Zakaj ptice ne vidijo stekla

Ptice imajo oči na straneh glave in ne spredaj kot ljudje. Zaradi tega imajo širši zorni kot, ki jim pomaga pri hitrejšem zaznavanju plenilcev. Ta prednost se izkaže za slabost, ko gre za globinsko dojetje prostora, ki je odvisno od prekrivanja vidnih polj oči. Poleg tega ptice vidijo barve drugače kot ljudje in čisto mogoče je, da za nas

rahel odsev ptice dojemajo kot resnično prikazen. Naj bo to odsev lastnega telesa ali odsev okolice, ptice »verjamejo« odsevu in ga dojemajo kot resnično ptico ali okolico.

Kako preprečiti zaletavanje ptic v stekla

Najlažje bomo to naredili tako, da preprečimo odsevanje v steklu. Če imamo na zunanji strani oken polkna, jih zremo. Če teh nimamo oziroma ne želimo bivališča preveč zatemniti, na zunanji strani steklo prelepimo. S kakšnimi vzorci bomo to naredili, je čisto vseeno. Če so nam všeč ujede, lahko okno prelepimo z njihovimi silhuetami, lahko pa tudi z zvezdami, ribami ... torej s čimerkoli, da le opozorimo ptico, da ima opraviti s steklom in ne s čim drugim. Po nekaterih podatkih naj bi najbolj pomagale pokončne črte, ki so nalepljene največ 10 centimetrov narazen. Pomaga tudi, če steklo zasenčimo in mu s tem preprečimo odsev, kar lahko naredimo z mrežo za zaščito pred komarji in tako ubijemo dve muhi na en mah. Zadnje čase se na tržišču pojavljajo t.i. »UV-okna«, ki naj bi zmanjšala število trkov za 75 %.

Kaj narediti z najdeno ptico

Smrtnost pri trkih s steklenimi površinami je približno 50-odstotna. Najboljše bo, če najdeno ptico položimo za pol ure v škatlo, v miren in temen prostor. Ponavadi je ptica le malo šokirana od udarca in potrebuje nekaj časa, da si opomore. Če opazimo, da je ptica poškodovana in ne more leteti, se obrnemo na najbližjo veterinarsko postajo. Zgodi pa se, da ptica zaradi notranjih poškodb tudi pogine.

Dodatno:

<http://www.allaboutbirds.org/Page.aspx?pid=1184&ac=ac>
<http://earthsky.org/biodiversity/why-do-birds-collide-with-windows>
<http://www.fws.gov/birds/documents/Glass.pdf>
<http://mn.audubon.org/project-birdsafe>
<http://www.vogelwarte.ch/vogel-und-glas.html>

1: Teritorialnega kosa (*Turdus merula*) je zmotilo neustrezno odloženo staro ogledalo. foto: Al Vrezec

→ Festival opazovanja ptic

Letošnjo jesen med 30. septembrom in 7. oktobrom portugalski BirdLife partner, SPEA, v pokrajini Algarve na Portugalskem organizira 3. Birdwatching Festival of Sagres. Vabljeni ste, da se ga udeležite med 5. in 7. oktobrom 2012, ko bo odprt tudi za splošno javnost. Organizatorji bodo obiskovalcem ponudili terenske izlete in izlete s čolni, kratka predavanja, delavnice, prikaze obročkanja, monitoring ujed in izobraževalne aktivnosti za starše in otroke. Festival bo obiskal tudi Erik Hirschfeld, urednik knjige "The World's Rarest Birds".

Od avgusta do novembra postane ta portugalska regija poglobljen koridor za seleče se ptice, kot so štokrlje, ujede in tudi druge vrste ptic. Takrat je mogoče opazovati skoraj vse vrste ptic, ki se pojavljajo na Portugalskem in za svoj let izkoriščajo zračne tokove. Z malo sreče pa je mogoče videti še druge redke vrste.

Če se želite festivala udeležiti, lahko za nadaljnje informacije obiščete spletno stran <http://www.birdwatchingsagres.com/> (tudi v angleščini in španščini), kjer se lahko naročite na novičnik, v katerem vas bodo obveščali o vseh novostih festivala.